

O gospodarski uspešnosti vlade - drugič

1. Britanski Economist (Ec) je pred nedavnim objavil analizo o tem, kako uspešne so bile posamezne države pri gospodarskem obvladovanju pandemije. Med 23 državami, ki jih obravnava, je Slovenijo po uspešnosti umestil na drugo mesto, takoj za Dansko. Ta ocena je v predvolilnem času zelo aktualna in ker me je tudi sicer presenetila, sem še sam na podlagi podatkov Biltena BS izdelal analizo uspešnosti sedanje vlade. To sem storil tako, da sem njene najbolj relevantne gospodarske dosežke (BDP, zaposleni, državni proračun, bančni prihranki in krediti) primerjal z dvoletnimi dosežki predhodne vlade. Analiza je dostopna na [portalu Sinteze](#), ta pa jo je posredovala tudi političnim strankam.
2. V nedeljo 10.4.22 se je stranka SDS Sintezi odzvala na prejeto analizo. Odziv vsebuje predvsem več elektronskih povezav, od katerih je osrednja povezava do podatkov analize Ec, na podlagi katerih je ta SLO ocenjeval. Njegovo vrednotenje naših dosežkov se močno razlikuje od mojega in zato sem si poglobljeval, zakaj te razlike. O tem, kaj sem pri tem ugotovil, več v nadaljevanju.
3. Ec presoja uspešnost 23 držav po rasti naslednjih kategorij: BDP (10), rast dohodkov gospodinjstev (2), povečanje osrednjega borznega indeksa (3), investicije (4), povečanje javnega dolga v BDP (6). Številke v oklepaju pomenijo uvrstitev Slovenije na lestvici 23 držav, pri čemer mi ni uspelo ugotoviti, kako je na podlagi navedenih dosežkov po posameznih kategorijah SLO po skupni uspešnosti uvrstil na 2 mesto. Zanimivo je tudi, da je Ec primerjal dosežke v zadnjem kvartalu lanskega leta z dosežki zadnjega kvartala leta 2019. Ne glede na to, da se obe obravnavani analizi metodološko močno razlikujeta in je zato njune ugotovitve težko primerjati, bom nekaj teh primerjav vendarle poskušal narediti.
4. Začnem naj z rastjo dohodkov gospodinjstev, kjer se je SLO v analizi Ec najvišje uvrstila. Da je naša država v tej kategoriji izjemno napredovala, ugotavljam tudi sam v svoji analizi. V letih 2020 in 21 so se namreč povprečje plače v primerjavi s prejšnjim dvoletnim obdobjem v SLO povečale za 12,5%, v javnem sektorju pa kar za 17,8%. Največ je torej k porastu dohodkov gospodinjstev prispeval javni sektor, za kar pa je nedvomno poleg Covida najbolj zaslužna vlada. Ta njen »uspeh« je očitno tudi največ prispeval, da je SLO v analizi Ec tako visoko uvrščena.
5. Gospodarsko uspešnost države praviloma presojamo tudi na podlagi podatkov o gibanju zaposlenosti. Tega kriterija analiza Ec ne upošteva, sam pa mu pripisujem veliko pomen. V času sedanje vlade (v letih 2020 in 21) se je število zaposlenih v javnem sektorju v SLO povečalo za 28 tisoč (+13%), v gospodarstvu (in ostalih dejavnosti) pa znižalo za 39 tisoč (-5%). Te spremembe bodo vse prej kot ugodno vplivale na jutrišnja gospodarska gibanja in jih je smiselno uvrstiti v med neuspehe aktualne vlade.
6. Osrednji kazalec, s katerim običajno presojamo gospodarska uspešnost, je gibanje BDP. Po tem kriteriju je analiza Ec SLO z realnim porastom 1,2% uvrstila na 10 mesto, kar ni slabo, čeprav pa izjemen uspeh to tudi ni. Ec pa pri tej uvrstitvi ni upoštevala sprememb, ki so pri oblikovanju BDP nastale v času sedanje vlade. V svoji analizi namreč ugotavljam, da se je BDP (računan po tekočih cenah) pod to vlado sicer povečal za 7,5%, vendar se je prispevek gospodarstva k BDP povečal le za 5,8%, prispevek javnega sektorja pa za 17,5%. Močan porast zaposlenih in povprečnih plač v javnem sektorju je torej veliko pripomogel k spodobnim rezultatom, ki jih SLO zadnji dve leti beleži pri skupni rasti BDP. To seveda ni v prid oceni, ki nam jo po tem kriteriju priznava analiza Ec.
7. Po dveh od petih kriterijev je našo gospodarsko uspešnost analiza Ec nedvomno previsoko ovrednotila. Ostali trije kriteriji, ki jih analiza uporablja, so vsaj po mojem mnenju manj relevantni, kar velja še predvsem za gibanje borznih tečajev. Drugače povedano: analiza Ec je po vsebini v mnogočem vprašljiva in je ni primerno uporabljati za promocijo uspešnosti sedanje vlade.
8. Moja analiza nudi v primerjavi z analizo Ec precej drugačne vrednostne ocene o uspešnosti aktualne vlade. Morda te tudi niso pravilne, vendar predno takemu mnenju pritrdimo, ga je potrebno podpreti s prepričljivimi argumenti. Nedvomno tudi sam delam napake in sem hvaležen, če se me nanje dostojno opozori.